

Valtuustoaloite työkyvyttömyyseläkeläisten aseman parantamisesta ja ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä

Ennenaikaiselle eläkkeelle jäädään yhä useammin mielenterveyssyistä. Sairauden vuoksi ennenaikaiselle työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä kääntyi vuonna 2018 nousuun kymmenen vuotta jatkuneen laskun jälkeen. Mielenterveyden ongelmat ovat olleet viime vuosina yleisin syy työkyvyttömyyseläkkeelle jäämisessä. Vuonna 2019 mielenterveyssyyt ohittivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet yleisimpänä työkyvyttömyyseläkkeen perusteena. Vuonna 2019 myönnettiin mielenterveysperusteilla 33 % kaikista työkyvyttömyyseläkkeistä, tuki- ja liikuntaelinsairauksien perusteella eläkkeistä myönnettiin 31 prosenttia. Julkisella alalla vuonna 2020 mielenterveyssyistä työkyvyttömyyseläkkeelle jäi 1 706 henkilöä, vuosina 2018 ja 2019 100 henkilöä enemmän. Vuonna 2020 jäi työkyvyttömyyseläkkeelle tuki- ja liikuntaelinsairauksien vuoksi 1 911 henkilöä, edellisinä vuosina jäi yli 2000 henkilöä.

Kunta-alalla jäädään ennenaikaisesti eläkkeelle erityisesti lähihoitajan, kotipalvelutyöntekijän, sairaala-apulaisen ja kiinteistönhuoltajan työtehtävistä. Merkittävää on, että kunta-alalla lähihoitajilla mielenterveyssyyt työkyvyttömyyseläkkeelle jäämisen taustalla ovat kasvaneet. Vielä kuitenkin tuki- ja liikuntaelinten vaivat ovat ennenaikaisen eläköitymisen yleisin syy. Kuntasektorin sairauspoissaoltilastoissa näkyy selvästi mielenterveyden häiriöiden, kuten masennuksen, lisääntyminen. Tampereella mielenterveyssyistä johtuvien sairauslomien määrä on viime vuosina lisääntynyt useilla prosenttiyksiköillä. Vuonna 2018 liki viidennes kaupungin työntekijöiden sairauslomista myönnettiin mielenterveyssyistä.

Työssä jaksamiseen vaikuttavat työn kuormittavuus, kiire ja stressi. Niiden lisääntyminen lisää myös riskiä jäädä sairauslomalle ja lopulta ennenaikaiselle eläkkeelle. Esimiesten työ, johtaminen, työn organisointi ja koko työyhteisön henki vaikuttavat paljon työntekijöiden työssä jaksamiseen. On yhteiskunnallisesti merkittävä asia, jos kunnallisissa palveluammateissa työskentelevät ihmiset palavat loppuun, sairastuvat fyysisesti tai henkisesti eivätkä jaksakaan tehdä työtään eläkeikään asti. Yhteiskunnan myös kuntatasolla olisi erittäin tärkeää pystyä ennaltaehkäisemään työkyvyttömyyseläkkeelle joutumista kaikin tavoin. Tarvitsemme erityisesti hoiva-ammateissa paljon enemmän lääkäreitä ja hoitajia, kuin nyt on tarjolla. Työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen, työn kuormittavuuteen sekä työn mielekkyyteen panostaminen on erittäin tärkeää.

Esitän, että Tampereen kaupunki etsii keinoja ja toimenpiteitä, joilla voidaan parantaa työkyvyttömyyseläkkeellä olevien ihmisten asemaa. Samalla kaupungin tulee löytää ja toteuttaa tehokkaita ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, jotta työkyvyttömyyseläkkeelle ei jouduta jäämään. Juurisyihin tulee kiinnittää huomiota, kuten työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen, työn kuormittavuuteen sekä työn mielekkyyteen panostamiseen. Kaupungin tulee myös tehokkaasti ehkäistä sairauspoissaoloja eri tukitoimin.

Tampereella 17.5.2021

Aila Dünder-Järvinen

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja (sd)